

[Landbrugsministeren.]

vidt det vil være økonomisk forsvarligt at gaa videre. Angaaende min principielle Stilling til disse Opdyrkningsarbejder skal jeg sige, at jeg ingenlunde ser saaledes paa det, at man maa forkaste dette Opdyrkningsarbejde, selv om Resultatet ikke er fuldkommen rentabelt, regnet ud i Kroner og Øre. Der er ingen Tvivl om, at det betyder overordentlig meget for de omliggende Egne at faa dette store Areal opdyrket, de drager indirekte en betydelig Fordel deraf, idet de klimatiske Forhold for dem forbedres, naar man ligesom faar Vandet presset ud af den store kolde Svamp, som Vildmosen i Virkeligheden er. Hertil kommer, at man ogsaa ved denne Opdyrkning af Vildmosen, ved Brugen af Fræser o. s. v. har høstet Erfaringer, der ogsaa kan have Betydning for andre Dele af Landet. Jeg henviser f. Eks. til den private Opdyrkning af Bække Mose, der jo er af betydelig Værdi for den paagældende Egn og de Lodsejere, som ejer denne Mose, en Opdyrkning, som de vanskelig vilde kunne have taget op, hvis man ikke med Statens Bistand havde gjort disse Erfaringer oppe i den store Vildmose. Det ærede Medlem Hr. Holstein anmodede om, at man vilde standse med Opdyrkingen af den store Vildmose, idet han sagde saa smukt, at nu havde Staten været ude i tilstrækkelig mange Vildmoser, saa det vilde være klogt at standse, og i Modsætning til den store Vildmose fremdrog han det Arbejde, der er foregaaet i Marsken ved Tønder som værende et Arbejde med Ræson i, idet han sagde, at den første Opdyrkning — Vildmosens — har kostet 800 Kr. pr. Td. Land, den sidste — Marskens — 500 Kr. Nu er der imidlertid det at bemærke, at de 800 Kr. pr. Td. Land for den store Vildmose omfatter alle Udgifter baade ved Opdyrkingen og ved Indkøb af Arealer, men de 500 Kr. pr. Td. Land i Marsken er alene gaaet til Grundforbedringsarbejder — det ærede Medlem glemte at lægge Købesummen til. Hertil kommer jo, at Vildmosen var fuldkommen uopdyrket Jord, som intet som helst gav, før den ved Opdyrkningsarbejdet kom i en saadan Tilstand, at det betyder en meget stor Værdi, for selv om Arealerne maaske kun kan bruges til Græs — først Tiden vil vise,

om det er nødvendigt udelukkende at dyrke Græs —, saa ved enhver moderne Landmand, hvilken overordentlig stor Værdi det er at have gode Græsmarker for Tiden, hvorimod Marsken ved Tønder i Forvejen var opdyrket Jord, som tidligere gav store Afgrøder, men som nu er blevet yderligere forbedret ved denne Bekostning af 500 Kr. pr. Td. Land. Saa er der endvidere den Forskel, at efter at Staten har ydet disse store Bidrag, har Staten Ejendomsret til de store og værdifulde Arealer i store Vildmose, hvorimod Marsken ved Tønder tilhører de private Lodsejere, som drager Fordel af Statens Tilskud paa omkring ved 300 Kr. pr. Td. Land. Det forekommer mig derfor at være et stift Stykke, naar det ærede Medlem siger, at det første Foretagende er fuldkommen urentabelt, hvorimod det sidste er noget med Ræson i. Hvis man skulde lægge Købesummen for Marskjorden til de 500 Kr., tror jeg nok, det vilde blive meget tvivlsomt, om man vilde komme til et rentabelt Resultat der som ved Vildmosen. Det tror jeg ingenlunde.

Det ærede Medlem Hr. Olav Olsen udtalte sig om Statens Gaarde Faurholm og Trollesminde. Det ærede Medlem beklagede sig over, at vi der havde et aarligt Underskud, der var saa stort, at det maatte vække Betæneligheder, og spurgte, om der ikke var Mulighed for, at Regnskabet kunde adskilles paa den Maade, at selve Driftsudgifterne blev skilt ud fra Forsøgsudgifterne. Jeg skal hertil for det første sige, at naar man regner Forrentning med 5 pCt. og Afdrag til Staten er af de 40 000 Kr. faktisk kun 10 000 Kr. Underskud, idet de 30 000 Kr. er medgaaet til Forøgelse af Besætningen, Forbedring af Bygningerne, udover den almindelige Afskrivning o. s. v. Der er altsaa faktisk paa det sidste Aar kun et Underskud paa 10 000 Kr. Jeg skulde gerne være med til en saadan Adskillelse, som det ærede Medlem ønsker, hvis den kunde blive nogenlunde forsvarlig og nogenlunde ærlig, men jeg tror, det vil være meget vanskeligt. De rene, direkte Arbejdsudgifter, som Forsøgene medfører, kan man naturligvis let uddrage, men de indirekte Udgifter, de medfører, den Mindre-indtægt, man faar ud af Kreaturerne, ved at der er gjort Forsøg med dem, er vanskelig at bedømme; det tror jeg det ærede Medlem